

Górski, M.

Wspomnienia pośmiertne : Feliks Kazimierz Terlikowski (1885-1951)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 44, 161-162

1951

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

26) Warunki możliwości zastąpienia długiej linii elektrycznej sztucznym układem. 1936.

27) Teoria prądów zmiennych. I-e wydanie 1935.

28) Teoria prądów zmiennych. II-e wydanie, znacznie uzupełnione i zmienione wyszło w roku 1951, jako dar Rządu Szwedzkiego dla odbudowy kultury polskiej. Za tę książkę Towarzystwo Naukowe Warszawskie przyznało autorowi nagrodę naukową za rok 1950.

Konstanty Żórawski

Feliks Kazimierz Terlikowski

(1885 — 1951)

Feliks Kazimierz Terlikowski urodził się w Łowiczu 13.I.1885 r. jako syn pracownika kolejowego. Uczęszczał najpierw do Praskiego Gimnazjum w Warszawie i tutaj zastała go walka o szkołę polską w 1904 roku. Było to powodem, że dopiero w 1906 roku mógł Terlikowski rozpocząć studia uniwersyteckie. Zapisał on się na wydział przyrodniczy uniwersytetu w Genewie i studiował tam przede wszystkim chemię, zyskując sobie uznanie jako dobry student, czego dowodem było to, że w końcu 1909 roku został asystentem przy katedrze chemii analitycznej w Genewie. W 1910 roku uzyskał stopień doktorski. Ciągnęło go jednak do kraju i w 1911 roku znalazł się w Dublinach, gdzie pełniąc obowiązki asystenta, a później adiunkta przy Zakładzie Chemii Rolniczej, studiował jednocześnie rolnictwo. W 1914 roku uzyskał dyplom ukończenia Akademii Rolniczej w Dublinach.

Wypadki wojenne końca 1918 roku spowodowały wyjazd Terlikowskiego z Dublin do tworzącego się naówczas Uniwersytetu w Poznaniu. Zostaje on w Poznaniu powołany na profesora gleboznawstwa i staje się jednym z organizatorów Wydziału Rolniczo-Leśnego, poświęcając się jednocześnie całkowicie zorganizowaniu Zakładu Gleboznawstwa i pracy naukowej. Od samego początku swej działalności naukowej w Poznaniu Terlikowski rozpoczął badania gleboznawcze terenów województwa poznańskiego i graniczących z nim województw. Te badania prowadzone w ciężkich warunkach materialnych pozwoliły jednak Terlikowskiemu zgromadzić koło siebie sporą ilość młodych pracowników. Zbadano w skali 1:100 000 całe województwo poznańskie, wyniki tych badań umieszczone zostały w licznych publikacjach w Rocznikach Nauk Rolniczych. Trzeba zaznaczyć, że w pracach tych Terlikowski wysunął odmienną nieco klasyfikację gleb, bardziej dopasowaną do potrzeb rolnictwa, niż dotychczas stosowana klasyfikacja, oparta przeważnie na badaniach S. Miklaszewskiego.

Oprócz prac kartograficznych, gleboznawczych, Terlikowski prowadził również badania o charakterze chemiczno-rolniczym. Prace te dotyczyły przeważnie zagadnień związanych z urodzajnością gleby, oraz zagadnień dotyczących właściwości nawozów szczególnie ważnych dla stosunków w Polsce. Te ostatnie prace były prowadzone zespołowo w porozumieniu z innymi placówkami chemiczno-rolniczymi.

Prowadzone badania gleboznawcze i chemiczno-rolnicze doprowadziły nie tylko do bardzo poważnych wyników, ale również do stworzenia szkoły, z której wyszedł cały szereg bardzo poważnych badaczy, dziś zajmujących już stanowiska samodzielne w nauce.

Feliks Kazimierz Terlikowski ogłosił przeszło 100 prac, przeważnie w języku polskim w Rocznikach Nauk Rolniczych. Nie ma ani jednego

tomu tego czasopisma, w którym nie znaleźlibyśmy albo Jego pracy, albo też pracy Jego współpracowników. Cieszył się Terlikowski ogólnym uznaniem jako wybitny pracownik naukowy, to też był On członkiem zwyczajnym Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, oraz członkiem zwyczajnym zamiejscowym Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, członkiem Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu oraz członkiem-korespondentem Czechosłowackiej Akademii Rolniczej. Tuż przed śmiercią został Terlikowski odznaczony Państwową Nagrodą I Stopnia za całość naukowej działalności i głęboki pogląd na zagadnienia w dziedzinie gleboznawstwa i chemii rolniczej.

Umarł profesor Terlikowski 23 lipca 1951 roku w Poznaniu.

Polska nauka rolnictwa straciła w Profesorze Terlikowskim rzetelnego pracownika naukowego o niezwykłej pracowitości i głębokim oddaniu pracy naukowej.

M. Górski

Tadeusz Tołwiński

(1887 — 1951)

Tadeusz Tołwiński urodził się w 1887 roku w Odessie jako syn Miłkołaja i Jadwigi z Brzozowskich. Wychował się i ukończył szkoły średnie w Warszawie. Od 1906 do 1911 roku studiował architekturę na politechnice w Karlsruhe, gdzie uzyskał dyplom. Dalsze studia architektoniczne we Włoszech i w Anglii. W 1913 roku zdał egzamin państwowy w Petersburgu i rozpoczął praktykę architektoniczną w Warszawie, początkowo w pracowni prof. Czesława Przybylskiego a następnie samodzielnie. Od 1920 roku brał udział w konkursach architektonicznych. Między innymi otrzymał I nagrodę w konkursie na gmach Muzeum Narodowego w Warszawie, które też zostało zbudowane według jego planów.

Studia urbanistyczne rozpoczął jeszcze na politechnice w Karlsruhe. Wziął wtedy udział w wycieczce architektów niemieckich do miast-ogrodów w Anglii w 1908 roku. Moment ten zdecydował o dalszym kierunku jego zainteresowań naukowych, prowadzonych już samodzielnie w dziedzinie budowy miast. Pierwszą pracę naukową umieszcza w „Przeglądzie Technicznym” w 1912 r. mając lat 25 na temat budowy „miast-ogrodów”. Nabytą w Karlsruhe wiedzę uzupełnia w podróży naukowych po Włoszech, Francji, Rosji, Niemczech, Anglii i Stanach Zjednoczonych.

W czasie pierwszej wojny światowej bierze udział w pracach Koła Architektów w Warszawie i Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości (za prezesury Edwarda Krasińskiego).

Gdy w 1915 roku otwarto Politechnikę Warszawską i powołano do życia w jej ramach Wydział Architektury, Tadeusz Tołwiński znalazł się w grupie założycieli tego wydziału i wśród pierwszych wykładowców. Na razie prowadził projektowanie architektoniczne na semestrach młodszych, a następnie, poczynając od 1918 roku objął utworzoną po raz pierwszy w Polsce katedrę Budowy Miast, w charakterze zastępcy profesora. W 1920 roku otrzymuje nominację na profesora nadzwyczajnego z jednoczesnym powierzeniem mu kierownictwa odnośnego zakładu. Zakład ten przemianowany następnie na Zakład Urbanistyki, powstał całkowicie i wyłącznie jako dzieło jego inicjatywy i myśli twórczej,